

Oslo katolske bispedømme

- Høring: Send inn høringssvar
- Avsender: Oslo katolske bispedømme
- Kontaktpersons navn: Sindre-Jacob Bostad
- Kontaktpersons e-postadresse: sindre.bostad@katolsk.no
- Høringsinstans: Tros- og livssynsamfunn utenom Den norske kirke
- Sendt inn: 20.12.2017 kl. 10:42
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Vi vurderer at man bør gå ett skritt lenger i sambehandling av alle tros- og livssynssamfunn, nemlig at økonomibestemmelsene trekkes ut av kapittel II (samfunn utenfor Den norske kirke [Dnk], § 4) og kapittel III (Dnk, § 12) og samles i et nytt kapittel IV (overskrift: «Finansiell understøttelse av tros- og livssynssamfunn»). Se vår kommentar til spørsmål 18 nedenfor.

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Formålet må imidlertid defineres bedre. Forslag til ordlyd: Formålet med loven er å understøtte tros- og livssynssamfunn og regulere forholdet mellom disse og myndighetene.

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og §§ [2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og § [3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Vi har forståelse for at man krever en viss dimensjon for å forvalte offentlige midler og ansvar, men 500 er et alt for høyt tall. Bedre ville det vært med 100, eller kanskje med bare 50. Eksempelvis vil forslaget kunne ramme grupper som kvekerne (ca. 200) og Det mosaiske trossamfunn der antallet medlemmer synker. Forslaget vil for øvrig kunne bryte med likhetsprinsippet i GrL. § 16.

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og § [3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Medlemstall skal ikke legges til grunn for beregning av tilskudd for Dnk, men i alle andre trossamfunn. Dette finner vi problematisk. Dette samsvarer ikke med prinsippet om likebehandling. En bedre ordning ville være at ingen samfunn trenger å ny-registreres, men får beholde sin gamle registrering til de eventuelt blir færre enn 50.

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)

forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Vår enighet er betinget av at finansieringskildene forblir de samme for Dnk og alle andre. Med andre ord, hvis Dnk kommer inn under rent statlig finansiering vil vi være enig i forslaget. Derimot hvis Dnk vil få en særordning med kombinert statlig og kommunal finansiering, vil vi oppfatte forslaget som en meget uheldig forskjellsbehandling i strid med Grl. § 16. Under enhver omstendighet må forskjellsbehandlingen av Dnk (som får merverdiavgiftsfritak) og andre samfunn (som må registreres i Frivillighetsregisteret og kan søke om merverdiavgiftskompensasjon)

bort. Dette strider mot likebehandlingsprinsippet i Grunnloven § 16. Problemet forsterkes kraftig ved at kun samfunn som er organisert som «foreninger» tillates opptatt i Frivillighetsregisteret. En praktisk løsning vil være at Enhetsregisteret innfører en felles registreringskategori for alle trossamfunn og deres enheter (altså også for Den norske kirke og dens menigheter), at denne form for registrering gir likt grunnlag for enten merverdiavgiftsfritak eller for opptak i Frivillighetsregisteret og merverdiavgiftskompensasjon.

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Barne- og ungdomsarbeidet i kirken og i menighetene er noe av det viktigste vi gjør for å skape en levende kirke. Det starter selvfølgelig med dåpen og dåpskatekese for foreldrene. Det nedlegges betydelige ressurser fra prester og frivillige til kateketisk arbeid, ikke minst i med forberedelse til førstekommunion fra de er 3-4 år og konfirmasjonsforberedelse som starter fra ca. 10 års alderen. Det arrangeres et betydelig antall leirer og samlinger for barn og unge gjennom hele året. I de fleste menigheter er der tilknyttede ungdomsklubber og korvirksomhet for barn og unge. Behovet for trosopplæringsmidler er tilstede fra de første leveår. Trosopplæring er med andre ord særlig relevant for barn under 15 år. Det ville være meget uheldig hvis støtten til denne aldersgruppen faller bort. Det vil gå ut over aktiviteten for barn og unge, noe som er samfunnsbyggende og av stor betydning, ikke bare for trosfelleskapet, men for samfunnet som sådan, og er med på å skape og trygge gode oppvekstvilkår for en sårbar gruppe. Forslaget om at medlemmer under 15 år ikke skal medregnes er dessuten urimelig og

vil ramme urettferdig. Den katolske kirke (Dkk) vil rammes spesielt hardt fordi vi er en innvandrerkirke med store barnekull og små ressurser. Dkk i Norge har medlemmer fra mer enn 120 nasjoner og vi er i praksis en stor integreringsarena som har stor sosial verdi utover det rent kirkelige. Vi driver blant annet en ikke ubetydelig språk- og kulturoplæring. Forslag antas dessuten å være i strid med likhetsprinsippet da regulering vil være uten betydning for Dnk. Vi mener dessuten at forslaget er i strid med Barnekonvensjonen artikkel 14 om barnets «rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet» og artikkel 15 om «barnets rett organisasjonsfrihet». Innføring av en 15 års aldersgrense for tilskudd vil bety en kraftig reduksjon i tilskuddene og vil ramme barne- og ungdomsarbeidet på en meget uheldig måte. Dessuten vil det føre til ulik behandling i forhold til Dnk, noe som vil stride mot Grl. § 16.

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Tilskuddssatsene pr. medlem må være den samme i alle tros- og livssynssamfunn slik at man slipper denne form for reguleringer. Slik vi forstår det siktes her ikke til en regulering som går ut på at andre samfunn skal få det samme som Dnk pr. medlem. Det er endringene i totalbevilgningene til Dnk (uavhengig av svingningen i medlemstall) som skal påvirke bevilgningene pr. medlem til andre samfunn. Teoretisk kan medlemstallet i Dnk gå ned til 2000 personer samtidig som denne kirke beholder alle sine tilskudd, mens andre tros- og livssynssamfunn sitter igjen med de gamle tilskuddsbeløp pr. hode. Dette henger sammen med at departementet legger en for stor vekt på første del av Grunnlovens § 16 og overser siste del. Etter vårt syn vil dette forslaget derfor være i

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Vi vil peke på at trossamfunn utenom Dnk kan ha bygg som er kulturminner av høy verdi, både fra før og etter år 1900. Dette understrekes f.eks. ved at St Hallvard kloster og kirke i Oslo er vedtaksfredet fra 1966. Alle trossamfunn har en historie som går inn i den norske fortellingen og samfunnsveven, og må dermed vurderes i forhold til sine kulturminneverdier. Den norske stat må derfor ta høyde for at norske religiøse kulturminner også omfatter andre trossamfunn enn den Dnk. Dagens ordning innebærer at merutgifter til vedlikehold av fredede eller vernede kirkebygg og -inventar ikke skal tas med i beregningsgrunnlaget. Lovforslaget sier at fradraget i reguleringsgrunnlaget skal beregnes på grunnlag av alle investeringer i alle kirker som er bygd før år 1900. Effekten av dette er at det ikke lenger blir noe direkte sammenheng mellom hvilke kirker statens kultminnemyndigheter mener har særlige kulturminneverdier og hvilke kirker staten mener skal unntas fra reguleringsgrunnlaget for tilskudd til tros- og livssynssamfunn. I realiteten vil det etter forslaget kun være de om lag 200 fredede kirker fra før 1650 og en håndfull kirker etter 1650 som vil være omfattet av offentlige vernebestemmelser. Høringsnotatet gir en svak begrunnelse for valget av årstallet 1900. Norge ble selvstendig fem år etter denne grensen, og landet har bygget kirker og andre bygg av stor kulturhistorisk verdi etter dette årstallet. Vi vil peke på at mange av kirkebyggene fra etter år 1900 representerer store kulturminneverdier, og dette kan gi store merkostnader for vedlikehold mv pga. materialer og byggeteknikk. Kulturminnemyndighetene har de

siste årene vist betydelig større interesse for relativt nye bygg. Vi mener derfor at grensen på år 1900 i denne sammenhengen er satt relativt vilkårlig. Vi finner det urimelig at staten foretar en avkortning av tilskuddet til andre tros- og livssynssamfunn på grunnlag av offentlige midler som anvendes til antikvarisk vedlikehold for nesten 1000 kirker, samtidig som staten avvikler sine egne vernebestemmelser for en stor del av disse kirkene. Til sist skal bemerkes at forslaget anses å være i strid med Grunnlovens regel om likebehandling. Det bør gjelde samme regel for alle kirkebygg uansett konfesjon.

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Vår enighet er betinget av at de nevnte oppgaver for Dnk blir konkretisert, primært i lov eller forskrift, ikke bare i forarbeidene til loven. Det må samtidig være slik at når andre samfunn enn Dnk eventuelt utfører oppgaver for det offentlige, får disse tilskudd for dette utenom de vanlige tilskudd pr. medlem.

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det er temmelig vagt hva som menes med Dnks særskilte stilling. Det viktigste er at denne særlige stilling blir konkretisert, primært i lov eller forskrift, ikke bare i forarbeidene til loven. Det er eksempelvis lite tillitsvekkende når ekstralønn til prestene i Dnk pga. bortfall av boplikten, samt pensjonskostnader, regnes som slike kostnader. Heller ikke er det spesielt overbevisende at det

demokratiske valgsystem regnes som slike kostnader begrunnet i særstilling. Argumentet om at Dnk er landsdekkende taler vel så mye imot å beregne slike kostnader til dens særlige stilling da små samfunn ikke har noe «stordriftsfordel» og kanskje må la egne prester reise langt for å utføre enkelttjenester som en begravelse o.l.

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Bestemmelsen vil vanskelig kunne håndheves og har for så vidt liten verdi.

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

En forutsetning for enigheter er at finansieringsbestemmelsene (§ 12) overføres til et nytt felleskapittel, jf. kommentar til spørsmål 1. Følgende bestemmelser kan med fordel anbefales i et felleskapittel da de både vil ivareta likebehandling av alle samfunn og eventuelt sikrer Dnk den samme grunnfinansiering som i lovforslaget [hakeparentes viser ting som bør være med ved to finansieringskilder, dvs. både stat og kommune]: § [A]. Tilskudd til tros- og livssynssamfunnene Staten yter faste og variable tilskudd til Den norske kirke og til de øvrige registrerte tros- og livssynssamfunn som krever det. [Kommunene yter variable tilskudd.] De faste tilskudd bestemmes ut fra medlemstall, de variable uavhengig av medlemstall. Tilskuddene skal benyttes til tros- eller livssynsformål. § [B]. Faste tilskudd De faste tilskudd til Den norske kirke og til de øvrige tros- og livssynssamfunn beregnes på grunnlag av antall registrerte medlemmer i det enkelte samfunn 1. januar i tilskuddsåret. Tilskuddets størrelse pr. medlem fastsettes av Stortinget året før tilskuddsåret. Ved fastsettelse av tilskuddssatsens pr. medlem skal det tas hensyn til Den norske kirkes behov – tatt i betraktning også de variable tilskudd som den mottar –, og idet det legges vekt på: a. Den norske kirkes formål (jf. § 8), b. prestetjenesten og kirkens virksomhet nasjonalt og regionalt, c. kirkelig virksomhet lokalt, herunder bygging og drift av kirkebygg, d. at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand og kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger, e. at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger og tilstrekkelig administrativ hjelp. § [C]. Variable tilskudd De variable tilskudd ytes: a. for oppgaver som Den norske kirke og eventuelt andre tros- eller livssynssamfunn utfører på vegne av det offentlige, f.eks. forvaltning av gravplasser, b. investeringstilskudd til kirkebygg fra før 1900, c. tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling. § [D]. Nærmere bestemmelser Kongen

kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om fastsetting av tilskuddene, om framsettelse av krav om tilskudd og om utbetalingen av tilskuddene.

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dnk ønsker ikke en slik ordning. Ordningen legger alt for godt til rette for at politisk ledelse i neste omgang reduserer bevilgningene med henvisning til at Dnk (og andre) nå

har mulighet til selv å overta finansieringsansvar ved å innføre medlemskontingent.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.
 b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Prinsipielt er vi av den oppfatning at alternativ b) er å foretrekke. Men all den tid det synes som at Dnk vil gå for alternativ a) vil vårt endelige svar ses i lys av ordningen for Dnk. Det må være likebehandling også på dette området.

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det ikke er uvanlig at gravplasser som ligger inntil en kirke, eies av kirkeeieren, og det ikke er urimelig at gravplassseieren også har gravplassansvaret. Dette er for øvrig også i tråd med Dnks syn. Det kan for øvrig se ut som om departementet blant de lover som må endres, har oversett én lov, nemlig lov 12. august 2016 nr. 77 om verneplikt og tjeneste i Forsvaret mv. (forsvarsloven), der § 6, femte ledd lyder: Verneplikten gjelder ikke for ordinerte prester i Den norske kirke og prester og forstandere i registrerte tros- og livssynssamfunn som ikke har gjort tjeneste i Forsvaret. Bestemmelsen gir indirekte grunnlag for å pålegge tjeneste som feltprester, jf. vernepliktsforskriften 16. juni 2017, § 23. Problemet er at bestemmelsen blir «gjenstandsløs» når den legale definisjon av «prester og forstandere» som finnes i dagens trossamfunnslov, bortfaller. Her trenges det en ny materiell bestemmelse. Det er viktig at tros- og livssynssamfunn gis mulighet til fortsatt å definere hvilke medlemmer som av tjenstlige hensyn skal fritas for verneplikt, spesielt i krigstid (men ikke fra feltprest-plikt). Det skal nevnes at katolsk kirkerett forbyr generelt egne prester og diakoner å melde seg frivillig til militærtjeneste fordi slik tjeneste harmonerer dårlig med deres kirkelige posisjon (CIC, kan. 289, § 1).

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
- Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
- Ikke viktig
- Ingen oppfatning

Eventuell kommentar